

נר שמואל

לענין ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שלישי ט"ז בשבט תשע"ז

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

גיטין - מ"ד

1. **ברייתא - אם גבו את העבד בעל כורחו של האדון, לא קנסו, ואינו יוצא לחירות. מנין הקשו על זה?**
  - א. שנינו שאם בית המלך לקחו גורנו עבור חובו - חייב לעשר, כיון שנחשב כמוכר. **תירצו:** במעשר יש לו ריוח, אבל בעבד אין סיבה לקנסו.
  - ב. רב פסק המוכר עבדו 'לפרהנג' [מעליל] - יצא לחירות. **ביארו:** שם קנסו כיון שהיה עליו לפייסו בדבר אחר.
2. **באלו תנאים במכירה הסתפק רבי ירמיה אם קנסו את המוכר?**
  - א. מכרו ל30 יום האם קנסוהו - ואין להוכיח מ'פרהנג' כיון ששם אינו חוזר. **ב.** מכרו רק לענין להשיאו שפחה לולדות. **ג.** התנה עם העכו"ם שאינו מפקיעו ממצוות. **ד.** להשתעבד חוץ משבתות וימים טובים. **ה.** לגר תושב, ופשוט שהוא כעכו"ם. **ו.** כותי וישראל מומר - י"א כעכו"ם וי"א כישראל.
3. **עבד שהפיל עצמו לגייסות, ואין רבו יכול להוציאו בדין, האם מותר לו לקחת מהם את דמיו?**

רבי זריקא רצה לפשוט מהברייתא - המוכר ביתו בארץ ישראל לעכו"ם - דמיו אסורין, ואם הכריחו מותר לטול דמיו ובערכותיהם כיון שהוא מציל. ונדחה - יתכן שדווקא בית שאינו יכול בלעדיו לא גזרו, אבל בעבד גזרו. **למסקנה - פסק רב אמי שמוטר, ואף להעלותו בערכותיהם.**
4. **לדעת רבי יהושע בן לוי, המוכר עבדו עד איזה סכום קונסים אותו לפדותו?**
  - א. **לשון א' - עד מאה מדמיו.** רצו להוכיח שזה גוזמא מכך שר"ל פסק לגבי מוכר בהמה גסה לעכו"ם עד עשרה מדמיו. ונדחה - יתכן שעבד חמור כיון שכל יום מפקיעו ממצוות.
  - ב. **לשון ב' - עד עשרה מדמיו,** ורצו להוכיח שצריך אף ביותר מכך שריש לקיש פסק לגבי מוכר בהמה - עד מאה מדמיו. ונדחה - עבד מילתא דלא שכיחא ולא גזרו בזה רבנן.
5. **נסתפקו - מכר עבדו ומת האם קונסים בנו אחריו. באלו עוד מקומות מצינו שדנו האם קונסים בנו?**
  - א. **אם תכריע בכהן הצורם אוזן הבכור ועבר על 'כל מום...'** לא ישחטנה עולמית, שקונסים אף את בנו, כיון שזה דאורייתא, אבל בעבד דרבנן ספק.
  - ב. **אם תכריע בכוון מלאכתו במועד ומת -** שלא קנסו בנו, כיון שבפועל לא עבר האב איסור, אבל בעבד הספק אם קנסו את העובר או את ממונו.
  - ג. **משנה בשביעית -** שדה שנתקווצה [הסירו קוצים] בשביעית - תזרע למוצאי שביעית, נטייבה או נדיירה [זיבול] - לא תזרע למוצאי שביעית. ופסקו שהטיבה ומת - בנו זורעה, מוכח שגם בעבד לא קנסו את בנו.
  - ד. **אבי - טימא טהרות של חבריו ומת -** לא קנסו רבנן בנו אחריו, שמעיקר הדין היזק שאינו ניכר לא שמיא היזק, וכל הקנס הוא רק לעובר.
6. **המוכר עבדו לחו"ל - יצא לחירות, וצריך גט שחרור מרבו שני. רשב"ג מחלק שיש פעמים שלא יצא. כיצד?**
  - א. אם אמר 'פלוגי עבדי מכרתיהו לפלוני אנטוכי' - לא יצא כיון שמשמע רק שהקונה לנולד בחו"ל.
  - ב. אם אמר לאנטוכי שבאנטוכיא - יצא. ומה שמצינו ברייתא 'לאנטוכי - יצא, לאנטוכי שבלוד - לא יצא' זה כשיש לו רק אכסניה ארעית בא"י.
7. **ספק - בן בבל שנשא אשה בא"י והכניסה לו עבדים, ודעתו לחזור, האם הנישואין נחשבים כמכירה לחו"ל וצריך לשחררם. מה צדדי הספק?**
  - א. **לסובר שבגירושין יכולה לתבוע את גוף החפצים,** האם נחשבים כשלה ולא כמכורים, או שמא כיון שמשועבדים לבעל למלאכתם, הם כמכורים.
  - ב. **לסובר שבגירושין יכול הבעל לשלם את ערכם,** האם נחשבים כשלו או שמא כיון שגופם אינו קנוי לו נחשבים כשלה. ונשאר בתיקו.
8. **עבד שיצא אחר רבו לסוריא, ומכרו שם רבו - האם יצא לחירות?**
  - א. **כשדעת רבו לחזור -** לא איבד העבד את זכותו לצאת לחירות, כיון שיצא מתחילה על דעת רבו.
  - ב. **כשאין דעת רבו לחזור -** איבד העבד את זכותו בכך שיצא מרצונו.
9. **המוכר עבדו לחו"ל - יצא לחירות, וצריך גט שחרור מרבו שני, משמע שאין מעות המקח חוזרות לקונה. היכן מצינו שחוזרים לקונה?**

המוכר שדהו בשנת היובל עצמה, רב אמר: מכורה ויוצאה, ושמואל אמר: אינה מכורה כל עיקר - ולשיטתו המעות חוזרין. עוד נחלקו במקדש אחותו - רב אמר מעות חוזרין כיון שאדם יודע וכו' ונתן לה כפיקדון. לשמואל: מעות מתנה כיון שאדם יודע וכו' וכוונתו למתנה. הטעם שקנסו את הקונה ולא את המוכר - 'לאו עכברא גנב אלא חורא גנב' ואף שלולי העכבר אין כלום, מסתבר שקונסים היכן שנמצא האיסור.